

Onze plek

De cultuur van de leefomgeving

vereniging
delta
metropool

federatie
ruimtelijke
kwaliteit

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Platformontwerp.nl bevordert en ondersteunt de inzet van ontwerpkracht bij de grote 'wederombouw' van Nederland.

Samenwerkingsverband van :

- BNA
- Koninklijke Nederlandse Ingenieurs
- BNSP
- Federatie Ruimtelijke Kwaliteit
- NVTL
- Vereniging Deltametropool
- BNI

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

De cultuur van de leefomgeving – van Garrelswaer tot Groenstraat

Aanleiding

- Het ministerie van **OCW** is partner van de **Samenwerkingsagenda Toekomstbestendige Gebiedsontwikkeling** en wil in deze context het voeren van gesprekken met bewoners aan de voorkant van gebiedsontwikkelingen op de agenda zetten.
- Belang van **ervaren cultuur** en **bijdrage van erfgoed** aan de beleving leefomgeving mee te nemen in **ontwikkelingen**. Nieuwe plek waar burgers zich mee verbonden voelen.
- **Vervolg** op eerste ronde van 'Onze Plek': De eerste resultaten, gepresenteerd in de publicatie zijn dusdanig interessant dat er een vervolg gewenst is.

Onze Plek – eerste ronde

Onderzoek

- Wat **cultuur** in de breedste zin van het woord voor burgers betekent en hoe dit bijdraagt het aan **lokale identiteit**.
- Op welke manier het culturele DNA van mensen in deze tijden van **transitie** verandert

Aanpak

- **16 gesprekken** door het land heen met mensen die niet of nauwelijks gehoord worden.
- De **ontwerper** als gespreksleiders om gesprekken over de toekomst te prikkelen. **Beelden** helpen een andere wereld voor te stellen en ze slechten barrières die taal en woorden nogal eens opwerpen: **iedereen kan meedoen**.
- Door aanpak van gesprekken groeien mensen onder leiding van ontwerpers is het makkelijker om **verschillende opgaven**, van groot tot lokaal, samen aan te pakken.

The image features a central map of Europe with 15 yellow dots, each connected to a circular photograph. The photographs depict a variety of community and educational activities across different regions. The activities include:

- People sitting around a long table in a meeting or workshop.
- A group of people walking along a path in a park or field.
- A group of people standing together for a photo.
- People working on a project or craft.
- A group of people sitting at a table, possibly in a classroom or meeting.
- A group of people standing in front of a building.
- A group of people sitting at a table, possibly in a meeting.
- A group of people standing in front of a building.
- A group of people sitting at a table, possibly in a meeting.
- A group of people standing in front of a building.
- A group of people sitting at a table, possibly in a meeting.
- A group of people standing in front of a building.
- A group of people sitting at a table, possibly in a meeting.
- A group of people standing in front of a building.

Publicatie / Werkboek / Verkenning: wat staat er in?

Essay – Tijds van den Boomen

De 16 gesprekken

Conclusies – de cultuur van de
leefomgeving als vertrekpunt

Bijlagen/technieken

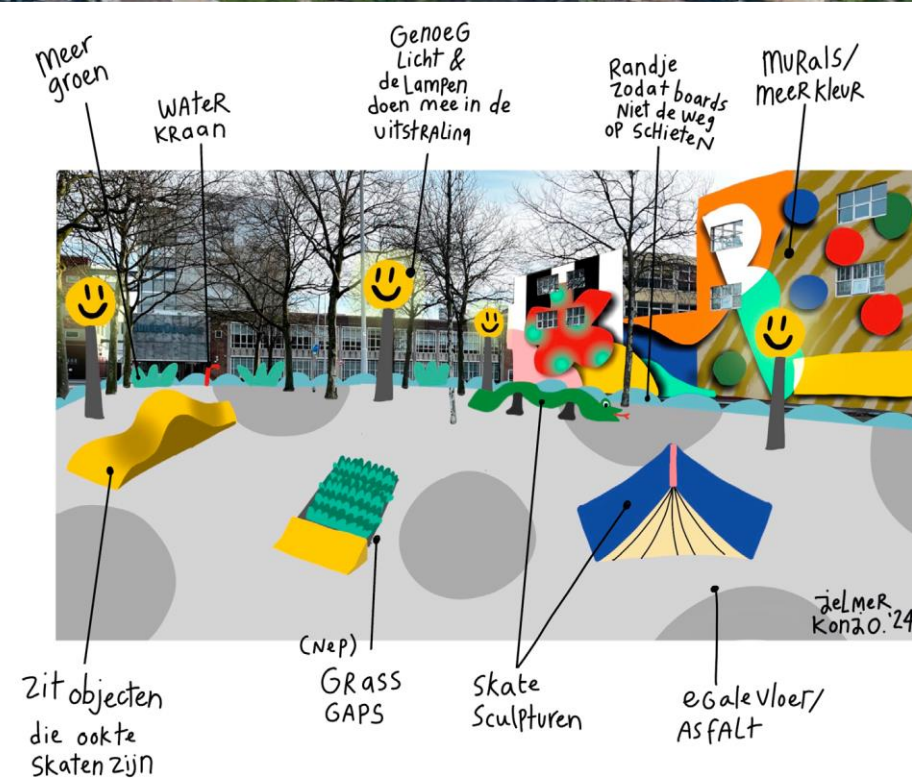
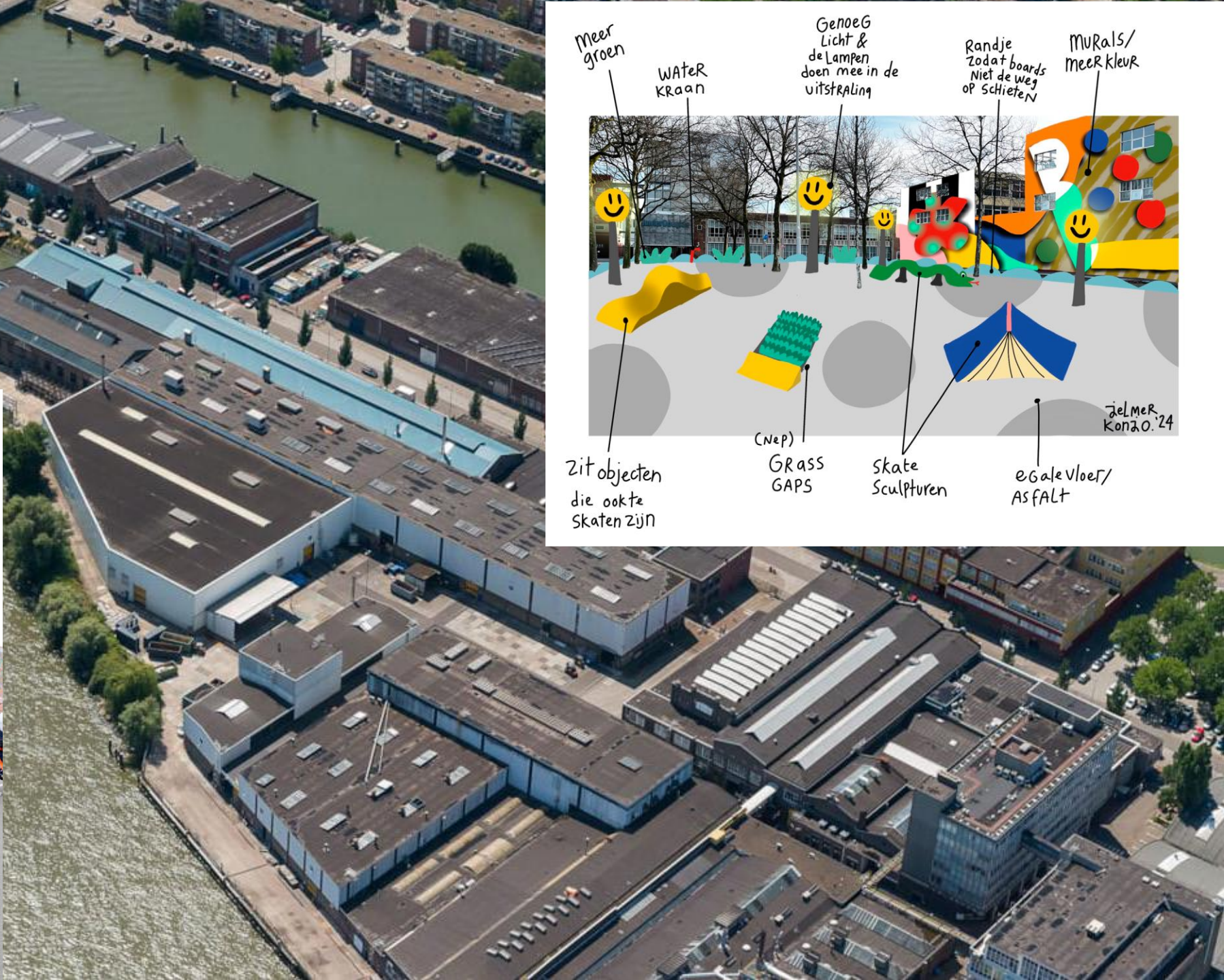
De Volkstuinders van de Koffiestraat
(Maar voor hoe lang nog)

Heeswijk-Dinther - Site Stories

Skaters en de stad

Rotterdam - KCAP

Vervolg Onze Plek

- De ervaringen in dit traject hebben tal van inzichten in hoe bewoners zich verhouden tot hun plek opgeleverd. De gesprekken met en over de mensen leverden een scala aan **waarden** op, deze kunnen **uitgangspunten** vormen voor transitietrajecten of herpositionering.
- Het vervolg is gericht op **verdieping**: de ontwikkeling van een **methode** die toepasbaar is in concrete gebiedsontwikkeling.
- We willen op **één plek meerdere gesprekken** voeren met verschillende groepen mensen, zodat we een 360° vertelling van de sociologische en antropologische structuren krijgen en hoe deze ruimtelijk in het DNA van het gebied verankerd zijn.
- Dit is geen formele participatie, maar een **informeel** gesprek. Het draagt bij aan onderzoek naar wat **sociale duurzaamheid** betekent bij een gebiedsontwikkeling en hoe we dit kunnen borgen.

Doel

- Inzicht in de **waardering van cultuur van de leefomgeving**, door het perspectief van (toekomstige) bewoners, en inzicht in wat **sociale duurzaamheid** betekent bij een gebiedsontwikkeling en hoe dit kan worden geborgd.
- Ontwikkeling van een unieke en schaalbare **methodiek**, waarmee gebiedsontwikkelingen beter kunnen aansluiten bij de ervaren cultuur van de leefomgeving en lokale identiteit, vanuit het perspectief van (toekomstige) bewoners.
- We kijken daarbij hoe de '**zachte**' sociale waarden aan '**hard**' beleid kunnen worden verbonden.
- Resultaten worden breed gedeeld binnen relevante doelgroep.

Aanpak, samenwerking

- **Twee gemeenten:** één grotere en één kleinere
- Met elkaar bepalen we het gebied **waar en met wie** we de gesprekken gaan voeren.
- Beide gemeente krijgen **1 senior ontwerp bureau** aangewezen als hoofdaannemer en **4 gesprekken** tussen ontwerpers en verschillende groepen burgers op één plek.
- We starten het traject met een **kick-off** (beleidmakers, kwaliteitsteam, evt. projectontwikkelaar) en de ontwerpers en projectleiding van Platform Ontwerp NL. Tijdens deze kick-off, in het gebied, leren we elkaar én het gebied kennen.
- De vier gesprekken met groepen burgers worden gevoerd door **jonge ontwerpers** die we werven middels een open oproep van Platform Ontwerp NL en de kanalen van de aangesloten vakverenigingen.

Producten

- De uitkomsten van de vier gesprekken worden vertaald naar één **Culturele DNA kaart of Waardenkaart** welke illustreert waar de plekken van **culturele betekenis** zijn en **welke waarden** daarbij in de leefomgeving behouden zouden moeten blijven.
- **Werksessie** met gemeente: reflecteren op het proces en onderzoeken hoe we de methode kunnen **verankeren in instrumenten en werkwijzen** op welke manier de vondsten uit de gesprekken doorwerking kunnen krijgen. Hoe kunnen we dit borgen in beleid?
- **Handreiking**: opgesteld vanuit de twee casussen, voor degene die werkzaam zijn in of aan (toekomstgerichte) gebiedsontwikkeling.
- **Korte film**: met beelden uit verschillende gesprekken en bijeenkomsten om het Onze Plek principe kort en goed te illustreren.

Inzet gemeente

Sessies

- Kick-off sessie
- Presentatie Waardenkaart
- Afsluitende sessie (evt. met beide gemeenten samen)

Inzet

- De gemeente betreft de juiste beleidsmedewerkers en/of kwaliteitsadviseurs bij het traject voor een gezamenlijke start en afsluiting.
- De gemeente brengt de ontwerpers in contact met de groepen mensen en draagt haar gebiedskennis en gebiedsopgaven over op de ontwerpers.
- De gemeente is verantwoordelijk voor de locaties en faciliteiten die nodig zijn voor de kick-off en werksessie(s).
- Met elkaar reflecteren we op het proces en onderzoeken we hoe de Onze plek methode in het instrumentarium van de gemeente kan landen.

Selectiecriteria

- We selecteren twee gemeenten, één grotere en één kleinere
- Variatie in type gebiedsontwikkeling: binnenstedelijk en een uitleglocatie
- Commitment om de uitkomsten mee te nemen in vervolgprocessen (beleidsontwikkeling en/of gebiedsontwikkeling)
- Selectie aan de hand van vragenlijst

Planning

De planning wordt afgestemd op de beschikbaarheid van de gemeente.

Onze ambitie is:

- Selectie ontwerpers september
- Kick-off in november/december
- Voeren van gesprekken in periode december-januari
- Presentatie waardenkaart in februari
- Handreiking en film in maart/april